

1. W danej populacji intensywność śmiertelności zmienia się skokowo w rocznicę narodzin i jest stała aż do następnych urodzin.

Jaka jest oczekiwana liczba osób z kohorty miliona 60-latków, które umrą po skończeniu 61 lat i 8 miesięcy a przed skończeniem 62 lat i 4 miesięcy. Dane są:

$$q_{60} = 0,01 \qquad q_{61} = 0,03 \qquad q_{62} = 0,05 \ .$$

Przyjmij, że 1 miesiąc to $1/12$ roku. Podaj najbliższą wartość.

- (A) 26067   (B) 26071   (C) 26075   (D) 26079
(E) 26083

2. Rozważamy populację z wykładniczym rozkładem trwania życia oraz bezterminowe ubezpieczenie na życie wypłacające 1000 zł w momencie śmierci. Dla populacji A jednorazowa składka netto za takie ubezpieczenie wynosi 429 zł. Podaj składkę dla populacji B z dwukrotnie wyższą intensywnością śmiertelności oraz o połowę niższą intensywnością oprocentowania. Podaj najbliższą wartość.

- (A) 650   (B) 675   (C) 700   (D) 725
(E) 750

3. Wystawiono bezterminowe ubezpieczenie na życie (x) z roczną składką brutto, płaconą (na początku roku) dożywotnio w wysokości 1570 zł. Suma wykupu polisy osiągnęła po 10 latach 10000 zł i powinna dalej rosnąć o 1250 zł rocznie. Przed zapłaceniem 11-tej składki ubezpieczony zawiesił płacenie składek, korzystając z opcji automatycznego kredytowania składek przy stopie $i=5\%$. Jaki jest maksymalny okres dalszej ważności tego ubezpieczenia bez wznowienia płatności składek? Podaj całkowitą liczbę lat.

- (A) 8   (B) 9   (C) 10   (D) 11
(E) 12

4. Na życie (50) z populacji de Moivre'a z parametrem $\omega = 100$ wystawiono bezterminowe ubezpieczenie, wypłacające świadczenie w momencie śmierci. Składka netto płacona jest dożywotnio w formie stałej renty ciągłej. Z jakim prawdopodobieństwem wartość wpłaconych składek netto pokryje w tym ubezpieczeniu co najmniej $2/3$ wartości świadczenia? Przyjmij $\delta = 0,05$. Podaj najbliższą wartość.

- (A) 0,694   (B) 0,701   (C) 0,714   (D) 0,723
(E) 0,736

5. Za tę samą kwotę jednorazowej składki netto można kupić jedną z dwóch rent dożywotnich dla (x), wypłacając świadczenie na początku każdego roku ubezpieczenia, od zaraz. Pierwsza renta daje w pierwszych dziesięciu latach ubezpieczenia dwukrotnie wyższe wypłaty niż w późniejszym okresie. Druga renta na odwrót: w pierwszych dziesięciu latach połowę tego, co później. Podaj, o ile procent jest wyższa pierwsza wypłata pierwszej renty od pierwszej wypłaty drugiej renty. Dane są:

$$A_{x:\overline{10}|}^1 = 0,3175 \quad \frac{\ddot{a}_x}{\ddot{a}_{x+10}} = 1,35 .$$

Podaj najbliższą wartość.

(A)	37,5	(B)	40,0	(C)	42,5	(D)	45,0
(E)	47,5						

6. Rozważamy ciągły typ n -letniego ubezpieczenia na życie i dożycie z sumą ubezpieczenia 1 zł. Składki netto są płacone w formie renty ciągłej, ze stałą intensywnością równą 0,068722 zł, przez cały okres ubezpieczenia.

Podaj wartość n w ubezpieczeniu wystawionym na życie (x), jeśli dane jest oprocentowanie $\delta = 0,06$ oraz wiadomo, że rezerwy składek netto opisuje w tym ubezpieczeniu formuła:

$$V(t) = \frac{e^{0,1t} - 1}{e^{0,1n} - 1} \quad \text{dla } 0 \leq t \leq n$$

Podaj najbliższą wartość.

(A)	11	(B)	12	(C)	13	(D)	14
(E)	15						

7. Dożywotnie ubezpieczenie rentowe dla (x) daje rentę w wysokości 10000 zł rocznie, płaconą na początku roku ubezpieczenia. Składka za to ubezpieczenie jest płaconą przez 20 lat, w stałej wysokości, na początku roku. Wiedząc, że roczna składka netto wynosi 1350 zł, podaj roczną składkę brutto, jeśli
- koszty inkasa składki w wysokości 10% są potrącane na początku roku przez cały okres płatności składek,
  - przez cały okres płatności składek ponoszone są na początku roku koszty administracyjne w wysokości 120 zł,
  - po wygaśnięciu płatności składek ponoszone są na początku roku koszty administracyjne w wysokości 180 zł rocznie.

Podaj najbliższą wartość.

(A)	1660	(B)	1663	(C)	1666	(D)	1669
(E)	1672						

8. Bezterminowe ubezpieczenie na życie (x) wypłaca świadczenie w momencie śmierci, w wysokości zależnej od przyczyny śmierci:

50 000	śmierć w wyniku długiej, ciężkiej choroby (CH),
30 000	śmierć spowodowana nieszczęśliwym wypadkiem (NW)
10 000	śmierć z innej przyczyny.

Wiadomo, że dla osobnika w wieku x , dla każdego $t \geq 0$ zachodzi

$$\mu_{x+t}^{(CH)} = \frac{1}{5} \mu_{x+t}^{(Inne)} \quad \text{oraz} \quad \mu_{x+t}^{(NW)} = \frac{2}{5} \mu_{x+t}^{(Inne)}.$$

Ponadto dana jest funkcja przeżycia (względem wszystkich przyczyn śmierci)

${}_t p_x = (0,9608)^t$ oraz intensywność oprocentowania $\delta = 0,05$.

Przez pierwsze 20 lat ubezpieczenia płacona jest składka o stałej intensywności.

Wyznacz roczną intensywność składki. Podaj najbliższą wartość.

(A)	900	(B)	930	(C)	960	(D)	990
(E)	1020						

9. Bezterminowe ubezpieczenie dla dwojga osób (x) oraz (y) wypłaca 200 000 w momencie pierwszej śmierci oraz 100 000 w momencie drugiej śmierci. Składka jest płacona w sposób ciągły z intensywnością zależną od statusu ubezpieczonych:

P gdy żyją (x) oraz (y),
 $0,5P$ gdy żyje (x), lecz nie żyje (y),
 0 w pozostałych przypadkach.

Podaj wysokość składki P . Dane są :

$$\delta = 0,05 \qquad \bar{a}_x = 8,7 \qquad \bar{a}_y = 12 \qquad \bar{a}_{x:y} = 7,7 .$$

Wskaż najbliższą wartość.

- (A)   18 640   (B)   19 270   (C)   19 690   (D)   20 130
(E)   20 660

10. Rozpatrujemy ciągły model planu emerytalnego z wiekiem wejścia do planu 30 lat oraz wiekiem przejścia na emeryturę 65 lat. Plan rozpoczął działalność w momencie $t=0$, a wchodzenie do planu w chwili t ($t \geq 0$) ma intensywność $n(t) = e^{0,03t}$. Utrzymanie uczestnictwa w planie opisuje funkcja $s(x)$, zależna tylko od wieku uczestnika. Wiadomo, że $s(65) = 0,60$. Emerytura jest wypłacana ze stałą intensywnością 1000 zł rocznie. Wyznacz intensywność kosztu normalnego $P(t)$ finansowania tego planu w momencie $t=60$. Dane są $\delta = 0,03$ oraz $\bar{a}_{65} = 20$. Podaj najbliższą wartość.

(A)	23800	(B)	24200	(C)	24600	(D)	25000
(E)	25400						

XXXIII Egzamin dla Aktuariuszy z 11 października 2004 r.**Matematyka ubezpieczeń życiowych****Arkusz odpowiedzi***

Imię i nazwisko : .....Klucz odpowiedzi.....

Pesel .....

Zadanie nr	Odpowiedź	Punktacja ♦
1	D	
2	E	
3	E	
4	A	
5	B	
6	E	
7	A	
8	C	
9	B	
10	E	

* Oceniane są wyłącznie odpowiedzi umieszczone w *Arkuszu odpowiedzi*.

♦ Wypełnia Komisja Egzaminacyjna.